

Vår kyrkas förlorade söner och döttrar

Jesu liknelse om den förlorade sonen har en märklig aktualitet för Svenska kyrkan. Där finns ett otal förlorade söner och döttrar, en gång döpta men som ändå valt att lämna henne. Varje gång utträdesstatistiken publiceras blir det skrämmande klart att många döpta valt att ta ut sin förmögenhet för att ge sig bort till främmande land. Men utvandrarerna är ännu fler. Även bland de kyrkotillhöriga finns många som glömt att dopet ger nåd och barnaskap hos Gud.

Motiven för att lämna kyrkan är synnerligen skiftande. En stor grupp motiverar sitt utträde med att de inte tror på Gud och att de är likgiltiga för allt vad kyrka och religion heter. För en annan grupp handlar det om ekonomin: man tycker att det är för dyrt att vara kyrkotillhörig och använder hellre pengarna till annat. Ytterligare andra kan ha blivit upprörda över något kyrkligt missförhållande, ibland lokalt men alltför ofta högre upp i hierarkin. Slutligen finns de som lämnar därför att de upplever att det inte finns plats för dem inom Svenska kyrkan. Dessa är ofta uppgivna över kyrkans inre sekularisering och över att sådana trend- och nischteologier tagit över som närmast är otro och heresier. Man väljer då att konvertera till en kyrka där man känner igen den tro som traderats genom tiderna.

Vad gör då Svenska kyrkan för att behålla dessa aktiva medlemmar som vill mycket och som inget hellre vill än att se ett levande gudstjänst- och församlingsliv? Och vad gör kyrkan för att motivera dem som väljer att utträda av ekonomiska skäl eller för att man inte alls tror? Hur tas de årligen ca 90 000 utträdesblanketterna emot och vilka åtgärder vidtas? En haverikommission borde ha varit tillsatt för flera år sedan, men bättre sent än aldrig. Vi behöver utbildningar, argument, strategier för att möta alla utträden och i stället förmedla en aha-upplevelse av hur fantastiskt det är att vara medlem i Svenska kyrkan.

Därför är det oroande att det inom Svenska kyrkan oavsett nivå finns en påtaglig vilshenhet om vägen framåt. Uppdraget är detsamma i alla tider. Vittnesbördet är detsamma, tron är densamma, Herren är densamme. Ändå råder en ofta pinsam tafatthet i famlandet efter vad som kan attrahera en bredare skara, en ängslan för att inte vara korrekt, samtidsanpassad och älskad av folket, allt medan kyrkans kärnvärden säljs ut. Gång på gång gör vår kyrkas informatörer och kommunikatörer självmål och orsakar ännu fler utträden.

Kyrkans företrädare påpekar gärna att Svenska kyrkan *fortfarande* är Sveriges största medlemsorganisation. Mer uppgivet kan det inte sägas: Kräftgången förväntas fortsätta. Därmed förstärks också bilden av kyrkan som en förening och en av många folkrörelser, vilka man kan vara med i eller lämna utan större betänkligheter, så som det är med andra föreningar med välgörenhet på schemat. Som medlem stöder man en verksamhet som man tycker är positiv, och att gå in eller ur är en enkel procedur.

Kyrkan är emellertid något annat och större än en välskött förening. En förening byggs nerifrån. Den vilar på medlemmarnas engagemang. Kyrkan är däremot en del av Guds frälsningshistoriska handlande. Hon är sänd i världen med ett alldeles bestämt syfte: att göra Jesus känd, trodd, bekänd och älskad. Kyrkan är en sakramental gemenskap, som med och genom de heliga handlingar som Kristus själv instiftat skapar en församling med Ordet, dopet och nattvarden i centrum. Alla som genom dopet tagits upp i Kristi kropp har sin plats i denna sakramental gemenskap. Därför är det sorgligt att bortåt 90 000 döpta varje år lämnar kyrkan.

Sorgligt är det därför att ett avslutat medlemskap oftast är ett tecken på att det dop som en gång markerade inträdet i kyrkan inte ses som den tillgång det är. Dopets rikedom kan beskrivas på olika sätt, och det är kyrkans teologiska uppgift att göra sådana beskrivningar. En i vår lutherska tradition mycket auktoritativ beskrivning ges i Lilla katekesen, där det om dopet sägs att det »ger oss syndernas förlåtelse, räddar oss ifrån döden och djävulen och ger

evig salighet åt alla dem som tror på Guds ord och löften». Till detta skulle man kunna foga att dopet inlemmar den döpte i den Kristi kropp som kyrkan är.

När nu allt fler föräldrar väljer att inte låta döpa sina barn, och allt fler döpta väljer att lämna den kyrka där de döpts, får detta konsekvenser. Den allvarligaste är att vad Gud genom Jesus Kristus gjort och gör för att frälsa varje enskild människa betyder i dag allt mindre för de flesta. I kyrkans strävan efter att behålla sina medlemmar behöver oavvisligen ingå att främja och stärka vars och ens tro på Jesus Kristus. När den kristna tron blir avgörande i en människas liv blir förmodligen också medlemskapet en ganska naturlig konsekvens.

Affischer och enkäter har ställt frågan till en bred allmänhet: »Vad vill du att kyrkan ska göra för dig?» Bakom en positiv vilja att svara mot mänskliga behov döljs emellertid något annat, en kyrkans inre identitetsförlust och osäkerhet över huruvida evangeliet om Jesus Kristus är relevant. Men den fråga kyrkan måste ställa är en annan: »Vad vill Gud göra för dig genom kyrkan?»

Utifrån den frågan gäller det att finna strategier och modeller som främjar evangeliets spridande. Och kanske ska det inte vara en fråga utan ett erbjudande: »Det här vill kyrkan göra för dig, det här är vad Kristus har gjort för oss.» Detta är kyrkosamfundens stora uppgift, att vittna om evangelium, att förkunna omvändelse och tro för var och en, att peka på att Gud är nådig och barmhärtig.

Nu verkar Gud också utanför kyrkan, i sin skapelse. Men skapelsen behöver frälsas – därför kom Jesus som människa till jorden, därför instiftades kyrkan så att det glada budskapet om att frälsning är möjlig ska höras bland alla folk. Frälsning, räddning, befrielse är ord med stort betydelseomfång, men i dem ryms det mest centrala. Den frälsning, räddning och befrielse som kristen tro talar om är personlig. Jesus riktar sig till enskilda människor. Lika avgörande är, att frälsningen och befrielsen innebär att en förändring är möjlig. Den förlorade sonen eller dottern kan komma till insikt och inse att livet hos Fadern är ett mycket bättre liv än det som levs borta från Gud. Frälsningen är personlig, och Gud vill att alla människor – varje människa – ska räddas och komma till insikt om sanningen, 1 Tim. 2:4.

Att påstå att det på många håll inom kyrkan finns en blygsel över evangeliet är närmast ett understatement. Men när Paulus for land och rike runt, när martyrernas blod flöt på arenorna, då var det för att vittna. Martyrernas blod flyter än i dag på många håll i världen, för att det inte går att kompromissa med evangeliet om Jesus Kristus. Evangeliet är inget att skämmas för. Markus inledde sitt evangelium med orden: »Här börjar glädjebudet om Jesus Kristus, Guds son.» Dessa ord är evigt giltiga för varje förlorad son och dotter – och vem är inte en sådan?